Omgevingsdienst Rivierenland

Korte toelichting op:

- **Ontwerp jaarstukken 2020**
- **Voorstel resultaatbestemming jaarrekening 2020**
- **Ontwerpbegroting 2022**

Ontwerp jaarstukken 2020

Algemeen
Met de vastgestelde begroting 2020 verleende het Algemeen Bestuur (AB) mandaat aan de ODR voor het besteden van de in de begroting voorgestelde budgetten. Met voorliggende ontwerp jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over de beleidsrealisatie en het behaalde financiële resultaat over 2020.

Financieel resultaat
Het jaar 2020 sluit voor de ODR en de deelnemers in financiële zin met een positief rekeningsaldo van € 1.269.227. Het resultaat is als volgt opgebouwd:

Overzicht opbouw resultaat		Bedragen in €	
1.	Lumpsum complexe bedrijven	343.731	V
2.	Personeelskosten	572.309	V
3.	Meerwerkopbrengsten	138.688	V
4.	Post onvoorzien	45.000	V
5.	Saldo overig	169.500	V
Resultaat voor bestemming		**1.269.227**	**V**

Het financiële overschot heeft hoofdzakelijk een incidenteel karakter vanwege meerwerkopbrengsten en Covid-19. Een deel heeft een structureel karakter en wordt in de Begroting 2022 als efficiency voordeel teruggegeven aan de deelnemers. Een uitgebreidere toelichting op het financiële resultaat is gegeven in de jaarrekening.

Accountantsverklaring
Het AB is opdrachtgever van de accountant. In het rapport van bevindingen brengt de accountant verslag uit van de bevindingen en de uitkomsten van de controle van de jaarrekening. De accountant heeft geen specifieke aandachtspunten in het rapport opgenomen die om extra (bestuurlijke) aandacht vragen. De accountant geeft een goedkeurende controleverklaring bij de getrouwheid én de rechtmatigheid.

Beleidsmatige samenvatting

Samenvatting van de programm's

Programma 1 – Vergunningverlening
Te bereiken effect
De ODR stelt zich tot doel dat vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld en dat meldingen worden beoordeeld op juistheid en volledigheid.

Belangrijkste aandachtspunten
1. Tijdige en geïntegreerde vergunningen
2. Voldoen aan inhoudelijke kwaliteit
3. Bestuurlijke sturing op strategie en afstemming op ruimtelijke mogelijkheden/ ambities
4. Uitvoeren afspraken met opdrachtgevers

Toelichting:
Ondanks de toename in werkaanbod op het gebied van bouwen door Corona, is het gelukt om vrijwel al het werk op een adequaat niveau af te ronden. Dit terwijl de toename in menskracht (de middelen) verhoudingsgewijs is achter gebleven; mensen zijn moeilijk te werven. Er zijn wel risico's voor de kwaliteit als de situatie blijft voortduren. Het is niet in alle gevallen gelukt om te voldoen aan het gewenste niveau van dienstverlening: doorlooptijden zijn toegenomen en het aantal contactmomenten met burgers en bedrijven is verminderd. Het werkaanbod is in de laatste maanden van 2020 nog extra toegenomen. Dit door Corona, maar ook door de invoering per 1 januari 2021 van strengere eisen op het gebied van energie bij nieuwbouw (BENG).

De stikstofcrisis, Corona en de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen zijn en blijven onderwerpen waarover met het bestuur en opdrachtgevers afstemming wordt gezocht.

Programma 2 – Toezicht en handhaving
Te bereiken effect
De ODR zet zich ervoor in om te komen tot een zodanige naleving van de wettelijke voorschriften dat gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid optimaal worden bevorderd.

Belangrijkste aandachtspunten
1. Uitvoeren jaarprogramma's deelnemers en projecten ketentoezicht
2. Efficiënt proces van toezicht en handhaving
3. Toezichtsplannen en brancheanalyses als basis voor toezicht
4. Verbeteren professionaliteit toezichthouders
5. Piket neemt toe in belang
6. Meer strafrechtelijke aanpak, naast bestuurlijk bestraffend optreden

Toelichting:
Team toezicht milieu heeft in 2020 over het geheel genomen iets onder het werkprogramma gewerkt. Corona bemoeilijkte het inwerken van nieuwe medewerkers. Ook vroegen verschillende ondernemers om uitstel van een controle. Bedrijven met een groot besmettingsrisico zijn niet gecontroleerd.

Team toezicht bouw heeft over heel 2020 gewerkt binnen de begrote uren. Er werden minder werken gestart en afgerond dan geraamd. De piek in werkzaamheden bij vergunningen zit met name in de kleinere bouwwerken waar toezicht minder tijd aan besteedt en de piek treedt later op bij toezicht. Voor wat betreft meer strafrechtelijke aanpak: er zijn op enkele onderdelen vervolgstappen en aanscherpingen gerealiseerd in de implementatie van de Landelijke Handhaving Strategie (LHS) om dit te realiseren.

Programma 3 – Advisering
Te bereiken effect
De ODR stelt zich tot doel om adequaat advies te verstrekken op het gebied van bijvoorbeeld geluid, bodem, lucht, monumenten, archeologie en externe veiligheid aan de gemeenten en de provincie omtrent het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving.

Daarnaast worden handhavingszaken en bezwaar- en beroepszaken adequaat, volgens het regionale VTH beleid en binnen gestelde termijnen afgehandeld.

Op het gebied van ondersteuning worden administratieve processen uitgevoerd en wordt de informatievoorziening van de ODR beheerd en doorontwikkeld.

Belangrijkste aandachtspunten
1. Realiseren van de werkprogramma's.
2. Adviseren vanuit de 'omgevingswet gedachte.
3. Verbinding zoeken met opdrachtgevers en portefeuillehouders bij majeure en politiek gevoelige dossiers.
4. Door ontwikkelen van de informatiehuishouding en een informatiebeleidsplan opstellen.

Toelichting:
Over het algemeen wordt continu gewerkt aan de aandachtspunten uit het programma en worden deze ook gehaald, ondanks de moeilijke omstandigheden vanwege Corona. Uit de managementrapportage blijkt dat er in 2020 veel meer werkaanbod is afgewikkeld dan vooraf ingeschat was. In goede verbinding met onze deelnemers zijn we ons aan het voorbereiden op de implementatie van de Omgevingswet. Met name vanuit Juridische Zaken vinden portefeuillehoudersoverleggen plaats over lopende dossiers. Daarnaast is het hele jaar gewerkt aan de inrichting van de nieuwe bedrijfsapplicatie Open Wave die S4O zal gaan

vervangen. Door verschillende omstandigheden is de implementatiedatum twee keer opgeschoven. Medio januari 2021 wordt Open Wave in gebruik genomen. Tenslotte is op het gebied van GEO-informatie een aantal kaarten (bijv. stikstof) ontwikkeld die de uitvoering van bepaalde taken goed ondersteunen.

Programma 4 – Ketentoezicht
Te bereiken effect
Vanuit het Rijk worden, o.b.v. kwaliteitscriteria, forse (inrichtings-)eisen gesteld aan de Omgevingsdiensten wat betreft de aanpak van milieucriminaliteit (samenwerking met OM) en ketentoezicht. De noodzaak van een betere aanpak van deze twee (samenhangende) taakvelden wordt in Gelderland onderschreven. De partners in Gelderland hebben de ambitie uitgesproken om ketentoezicht in Gelderland zodanig vorm te geven dat minimaal wordt voldaan aan de KPMG-kwaliteitscriteria en dat de Gelderse uitvoering van ketentoezicht landelijk op de kaart staat.

Belangrijkste aandachtspunten
1. Zicht krijgen en houden op risicovolle ketens en malafide actoren. Maken van risicoanalyses en het stellen van prioriteiten in de ketenaanpak bij asbest, verontreinigde grond, E-waste en synthetische drugs.
2. Gericht nader onderzoek doen naar risicobedrijven in de risicovolle ketens
3. Kunnen optreden bij gegrond vermoeden. Door handhaving malafide ketenactoren aanpakken.
4. Dit alles in samenwerking met de zeven OD's en de ketenpartners.

Toelichting:
Het aantal verwachte interventies in de asbestketen is niet gehaald. Daarnaast hebben een aantal met partners gezamenlijke informatiegerichte controles t.b.v. de analyse dierlijke bijproducten niet plaats kunnen vinden. Hierdoor kon de tactische analyse in 2020 niet worden afgerond. Dat wordt veroorzaakt door Corona waardoor minder fysieke controles gedaan kunnen worden. Corona heeft weinig invloed gehad op het uitvoeren van de administratieve controles en de risicoanalyses op actoren. Onder interventies worden zowel risicoanalyses als gerichte controles begrepen.

Ontwikkeling risico's
Bij de jaarrekening 2020 zijn de risico's als volgt geactualiseerd en gekwantificeerd:

Omschrijving	Kans-klasse	Bedrag	Kans	Risico
Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel	3	202.500	50%	101.250
Tariefstijging inhuurkrachten	3	150.000	50%	75.000
Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)	3	600.000	50%	300.000
Omgevingswet	3	365.000	50%	182.500
Bouwtaken West Betuwe				PM
Totaal geïdentificeerde risico's				**658.750**
Ongeïdentificeerde en kleine risico's	1	658.750	10%	65.875
Benodigd weerstandsvermogen				**724.625**

Het weerstandsvermogen valt met een ratio van 1,00 in de categorie C – Voldoende.

Resultaatbestemming 2020

Het rekeningresultaat over 2020 is € 1.269.227. Het AB is bevoegd – onder voorbehoud van zienswijzen - te besluiten over de bestemming van dit resultaat. Voorgesteld wordt om:

1. Een bedrag van € 191.000 beschikbaar te stellen voor bodeminformatie.
2. Het restant rekeningresultaat ter hoogte van € 1.078.227 uit te keren aan de deelnemers conform voorgestelde verdeling.

Hieronder wordt de afrekening per deelnemer gepresenteerd:

Afrekening deelnemers	teruggave complexe bedrijven	teruggave overig	totaal teruggave
Gemeente Buren	€ 47.742	€ 107.039	€ 154.781
Gemeente Culemborg	€ 22.247	€ 54.307	€ 76.554
Gemeente Maasdriel	€ 21.124	€ 87.731	€ 108.855
Gemeente Neder-Betuwe	€ 35.100	€ 70.229	€ 105.329
Gemeente Tiel	€ 71.445	€ 36.733	€ 108.178
Gemeente West Betuwe	€ 43.920	€ 168.660	€ 212.579
Gemeente West Maas en Waal	€ 40.142	€ 87.828	€ 127.970
Gemeente Zaltbommel	€ 62.011	€ 107.895	€ 169.905
Provincie Gelderland	€ -	€ 14.075	€ 14.075
	€ 343.731	**€ 734.496**	**€ 1.078.227**

Bodeminformatie

In het opdrachtgeversoverleg van 1-12-2020 is gesproken over dit voorstel. Directe aanleiding is geweest het verzoek van het bedrijf Stantec om al onze bodeminformatie te ontvangen. Stantec heeft daarbij aangegeven om desnoods een WOB verzoek in te dienen om al onze bodeminformatie te verkrijgen. Een methode die elders ook beproefd is. De ODR is van mening dat het noodzakelijk is om de verstrekking van bodeminformatie op korte termijn vorm te geven. Op grond van de AVG-regelgeving moet deze informatie eerst nog geanonimiseerd worden. Voor de ODR en de deelnemers een kostbare exercitie. Om te voorkomen dat we alleen informatie delen, hebben we nagedacht over een win-win situatie. Dit is gelukt. In dit voorstel is nu de ontwikkeling van een eigen bodemviewer meegenomen. Met deze viewer kunnen bedrijven straks zelf de informatie vinden en hoeven ze dit niet meer op te vragen bij de ODR. Dit scheelt veel tijd en maakt de dienstverlening weer een stukje beter en sneller. De ODR hoeft hierdoor minder capaciteit in te zetten op deze taak. Een deel van de bekostiging wordt vormgegeven door middel van een subsidie van de provincie Gelderland (60.000 euro).
Op basis van onderzoek door de ODR is gebleken dat we een efficiencyslag kunnen realiseren bij de uitvoering van onze bodemtaken. Met een eenmalige investering van 191.000 euro kunnen we jaarlijks 85.000 euro besparen op de uitvoering van deze taak. Deze besparing wordt verwerkt in de Bestuursrapportage 2021.

Teruggave complexe bedrijven

De onderbesteding op deze taak bedraagt € 343.731. Er is in 2020 sprake geweest van een lagere ureninzet voor de lumpsum complexe bedrijven. Ook was er sprake van een onderbesteding op de budgetten voor de ODRN (complexe vergunningverlening) en de ODRA (complex toezicht). Dit is deels te wijten aan de stikstofproblematiek en Covid-19.
In overleg met het OGO is besloten om deze lumpsum per 2021 structureel te verlagen, door de uren deels over te hevelen naar de eigen werkplannen van de gemeenten. Binnen de lumpsum blijven uren beschikbaar voor o.a. programmering, innovatie en risico-analyse t.b.v. toezicht.
Dit betreft een incidenteel voordeel, omdat er per 2021 sprake is van een lagere lumpsum.

Teruggave overig

Het restantbedrag van de resultaatbestemming 2020 wordt verdeeld op basis van de DVO-afname 2020 van de deelnemers.

Begroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2025

Algemeen
Door het vaststellen van de begroting verleent het Algemeen Bestuur een mandaat aan de ODR voor het besteden van de in de begroting voorgestelde budgetten. Binnen de afspraken stelt deze begroting doelen voor de ODR met daarbij een scherp oog voor de (verwachte) ontwikkelingen omtrent dienstverlening, de fase waarin de ODR zich bevindt en de belangen van de deelnemers.

Het format van de begroting is, gelet op de ingediende zienswijzen op de begroting 2021, volledig aangepast en vernieuwd. De aanpassingen zijn gedaan in samenspraak met de ambtelijk vertegenwoordigers van de deelnemers. Voor elk programma zijn in de begroting de belangrijkste doelen benoemd, samen met indicatoren en de belangrijkste aandachtspunten.

Uitgangspunten
De begroting 2022 is gebaseerd op de werkprogramma's 2021 van alle deelnemers.
In 2022 zullen de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking treden. Ten tijde van het opstellen van deze begroting zijn de financiële consequenties daarvan nog niet bekend. Bij het opstellen van de werkprogramma's 2022, in het najaar van 2021, zal hierover meer duidelijkheid zijn.

Financieel resultaat
De programmabegroting laat een ontwikkeling van € 400.235 zien. Naast de indexatie van de prijzen en de lonen is er ook sprake van een efficiency voordeel. Het resultaat is op pagina 6 toegelicht bij 'Financiën'.

De meerjarenbegroting 2023 – 2025 geeft overzicht van de ontwikkeling.
Bij de begroting is een meerjarenbegroting conform de voorschriften uit het BBV opgesteld. De meerjarenbegroting geeft een (structurele) doorkijk naar de ontwikkelingen van de begroting. De meerjarenbegroting is tegen constante prijzen opgesteld.

Ontwikkelingen en projecten
<u>Stikstof</u>
In 2020 werd duidelijk dat stikstof een vast onderdeel zou gaan worden van het werk van Omgevingsdienst Rivierenland. Het is anno 2021 niet meer weg te denken. Het staat nu in onze handboeken en brochures en in het stroomschema vergunningverlening. Ook is de stikstofkaart ontwikkeld, die bijdraagt aan de informatievoorziening richting gemeenten en helpt tijdens de vergunningverlening. De inbedding van stikstof in het interne proces is afgerond en in 2021 en 2022 is het tijd om ermee te gaan werken!

<u>Omgevingswet</u>
De Omgevingswet treedt per 1 januari 2022 in werking. We hebben ons hierop in de voorafgaande jaren in samenwerking met onze opdrachtgevers en ketenpartners zo goed mogelijk voorbereid. Maar ook na inwerkingtreding vraagt de Omgevingswet nog aandacht. We monitoren hoe de uitvoering verloopt en of onze werkwijze en de afspraken die we met opdrachtgevers of ketenpartners hebben gemaakt nog bijstelling behoeven.
Om te zorgen dat medewerkers zich de nieuwe regelgeving goed eigen maken organiseren we besprekingen aan de hand van casuïstiek. Verder is van belang dat de transitieperiode in de regelgeving nog doorloopt tot en met 2029, omdat de gemeenten dan hun omgevingsplan volledig moeten hebben vastgesteld. Uit recent onderzoek in opdracht van het Rijk blijkt dat er voor gemeenten (inclusief uitvoeringsorganisaties) in eerste instantie sprake zal zijn van financiële nadelen, en dat eventuele voordelen pas gaan ontstaan afhankelijk van en na het maken van beleidskeuzes in het omgevingsplan.

We hebben dus nog meerdere jaren te maken met wijzigingen in lokale regelgeving, die we moeten vertalen naar de wijze van uitvoering. Hoe meer de gemeenten hierbij kiezen om deze wijzigingen geharmoniseerd qua tempo en inhoud in de regio door te voeren, des te beter en kosten-effectiever de ODR deze wijzigingen kan implementeren.

WKB

In 2022 treedt de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking. Doel van de wet is het verbeteren van bouwkwaliteit door de positie van de particuliere en zakelijke bouwconsument te versterken. Het systeem van kwaliteitsborging maakt de aannemer verantwoordelijk voor de bouwkwaliteit, geverifieerd door een onafhankelijke kwaliteitsborger. De technisch bouwkundige toets voor eenvoudige bouwvergunningen wordt niet meer door de overheid, maar door een private partij (een kwaliteitsborger) uitgevoerd. Dit heeft binnen ODR gevolgen voor zowel het proces van vergunningverlening als toezicht. Met het wegvallen van de bouwtechnische toets komen echter ook nieuwe taken naar de ODR toe; een risicobeoordeling, toezicht op de kwaliteitsborger, controleren van borging-, en toezichtplannen.

Coronapandemie

Mocht de pandemie eind 2021 begin 2022 onder controle zijn, dan is het gewenst om extra aandacht te besteden aan de effecten van de pandemie op onze medewerkers, de werkzaamheden die binnen de ODR zijn blijven liggen en de dienstverlening aan onze klanten. We denken dan bijvoorbeeld aan het voeren van gesprekken met alle medewerkers, het volgen van opleidingen, het wegwerken van eventuele achterstanden bij interne projecten, het afbouwen van verlof en het door ontwikkelen van de organisatie zodat de dienstverlening extra impulsen kan krijgen.

Financiën

Per programma is in de begroting aangegeven wat we willen bereiken en wat we daar voor gaan doen. De toelichting op het financiële resultaat is opgenomen in de financiële begroting. De onderdelen van de begrotingsontwikkelingen zijn:

	Omschrijving	Bedrag
A.	**Begrotingstotaal Berap '20**	**18.470.265**
B.	Mutatie werkplannen	42.588
C.	Ontwikkeling loonsom	470.156
D.	Ontwikkeling prijs	33.294
E.	Efficiency voordeel	-150.000
F.	Mutatie reserves	4.198
	Begrotingstotaal 2022	**18.870.500**

A. Het begrotingstotaal 2022 na de structurele wijzigingen zoals opgenomen in de Bestuursrapportage 2020, is de basis voor de begroting 2022.
B. Op verzoek van de opdrachtgevers zijn in deze begroting de aangeboden werkprogramma's 2021 verwerkt. Hierdoor geeft de begroting een zo actueel mogelijk beeld.
C. Conform de septembercirculaire 2020 gaan we voor 2022 uit van een loonstijging van 1,5%. Daarnaast is de verwachting dat de pensioenpremie en sociale lasten stijgen met 1,5%. Per saldo is de prijsontwikkeling van de loonkosten dus 3,0%. Dit percentage is afgestemd met de andere gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland.
D. De prijsindexering van de goederen en diensten is ook gebaseerd op de septembercirculaire 2020. Hiervoor wordt een prijsontwikkeling van 1,4% gehanteerd. Dit percentage is afgestemd met de andere gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland.

E. Er is sprake van een efficiency voordeel op de overhead. Uit een analyse van het rekeningresultaat is gebleken dat we dit bedrag structureel kunnen besparen. Dit wordt teruggegeven aan de deelnemers.
F. Als gevolg van de loonstijging zijn ook de storting en onttrekking aan de reserve personele regelingen aangepast.

Navolgende tabel geeft de bijdrage per deelnemer:

Deelnemersbijdrage	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2022
Gemeente Buren	2.544.718	2.594.589
Gemeente Culemborg	1.481.456	1.510.519
Gemeente Maasdriel	1.963.707	2.002.165
Gemeente Neder-Betuwe	1.872.130	1.908.870
Gemeente Tiel	973.586	992.523
Gemeente West Betuwe	4.097.406	3.894.121
Gemeente West Maas en Waal	2.203.270	2.246.460
Gemeente Zaltbommel	2.587.224	2.637.780
Provincie Gelderland	49.527	50.495
Provincie Gelderland (via ODRA)	299.462	305.325
Bijdrage Omgevingsdiensten	524.480	534.899
Archeologie	20.000	20.000
Totaal	**18.616.966**	**18.697.746**

Bij de gemeente West Betuwe is er sprake van incidentele projectkosten in 2021, waardoor de begroting 2022 lager uitkomt.

Ontwikkeling risico's
Bij het opstellen van de begroting 2022 en de jaarrekening 2020 zijn de risico's geactualiseerd. De risico zijn op pagina 3 gepresenteerd bij 'Ontwikkeling risico's'.